

پیامدهای خطرناک منطقه‌ای توافق هسته‌ای ایران

«توافق ۵+۱ با ایران در برچیده شدن تحریم‌های ایران بسیار بهتر عمل کرد تا انهدام زیرساخت‌های هسته‌ای ایران». این یکی از یافته‌های گزارش «پیامدهای خطرناک منطقه‌ای توافق هسته‌ای ایران» نوشته جیمز فلیپس است که توسط بنیاد هریتیج در سال ۲۰۱۶ منتشر شده است. ۴۷.

آگاهی یافتن از موضوعات مدنظر اندیشکده‌ها و مؤسسات مطالعات راهبردی در جهان یکی از ضرورت‌های تفکر راهبردی در ایران است. هم‌چنین بدیهی است که ترجمه گزارش‌های اندیشکده‌های خارجی، به معنای تایید محتوای آن نیست و صرفاً با هدف توجه دادن کارشناسان و تحلیل‌گران کشور، و هم‌چنین جهت اطلاع‌یابی مدیرانی که در معرض مسائل و تصمیم‌گیری‌های راهبردی هستند، عیناً ترجمه (بلحاظ انتخاب واژگان معادل) و منتشر می‌شود. گزارش پیامدهای خطرناک منطقه‌ای توافق هسته‌ای ایران با این هدف در مرکز بررسی‌های استراتژیک ترجمه شده است. در این گزارش آمده است:

ایران دستاوردهای خود در جبهه‌های مختلف را که حاصل توافق ژوئیه ۲۰۱۵ با کشورهای ۵+۱ است (پنج عضو دائم شورای امنیت به همراه آلمان) تحکیم بخشیده است. برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) که موضوع هسته‌ای ایران را حل و فصل نمود نیز موجب تقویت دیکتاتوری دینی ایران در حوزه‌های اقتصادی، تجاری، سیاسی، دیپلماتیک، نظامی و ژئوپلیتیک شده است. این امر، سنگینی کفه ترازوی تعادل منطقه‌ای به سمت ایران را تسهیل کرده است. برخلاف آنچه که دولت اوپاما ادعا می‌کرد، برجام به جای تعدیل رفتار ایران موجب تقویت و تشویق نیروهای تندرو نظام شد که پیوسته در تدارک اقدامات تحریک‌آمیزی هستند که ایالات متحده و متحدانش را تهدید می‌کند.

کاخ سفید در دوران اوپاما، با هراس از به خطر افتادن توافقی که آن را میراث آن دولت می‌نامید، با ملامت با نظام ستیزه‌جوی ایران رفتار می‌نمود. دولت اوپاما با تردید و اکراه به برخی از تحریکات، تهدیدات و چالش‌های ایران واکنش نشان داد. حالا این خطر روبه‌رشد وجود دارد که چنین انفعال خوش‌خیالانه‌ای موجب القای ضعفی شود که تندروهای ایرانی را بیشتر دلگرم کند، منافع ملی درازمدت ایالات متحده را تضعیف نماید و موجبات دلسردی متحدان آمریکا در این منطقه را فراهم کند که مورد تهدید نظام روبه‌روز سلطه‌جو تر ایران هستند.

دولت اوپاما تا روزهای پایانی خود، تعامل بی‌قید و شرطِ پرمخاطره خود با نظام خودکامه ایران را تغییر نداد، که هرچند با آن به‌عنوان دولتی مطیع قانون رفتار می‌کرد، اما سابقه‌ای طولانی در نقض قوانین بین‌المللی، حمایت از تروریسم و صدور انقلاب و تشیع افراطی دارد. دولت ترامپ مجبور است که از عواقب زیان‌بار توافق هسته‌ای ایران بکاهد و میراث شوم

اوباما در خاورمیانه را تعدیل کند. کنگره نیز می‌تواند نقش مهمی در حفاظت از منافع آمریکا از طریق جلسات نظارتی و قانونی داشته باشد که ایران را نسبت به مسائلی چون هسته‌ای، تروریسم، موشک‌های بالستیک و حقوق بشر پاسخگو کند.

توافق ۵+۱ با ایران در برچیده شدن تحریم‌های ایران بسیار بهتر عمل کرد تا انهدام زیرساخت‌های هسته‌ای ایران. در واقع، هیچ کدام از تأسیسات غیرقانونی که ایران به‌طور مخفیانه ساخته بود، برچیده نشدند. تهران همچنان مجاز است که از تأسیسات غنی‌سازی اورانیم در نطنز و فردو بهره‌برداری کند، هرچند که باید این مراکز حداقل به‌طور موقت به‌عنوان سایت‌های تحقیقاتی مورد استفاده قرار بگیرند. حفظ راکتور آب سنگین اراک نیز، اگرچه با تغییراتی که محصول پلوتونیوم آن را کاهش می‌دهد، مسیر دیگری برای تسلیحات هسته‌ای گشوده است. همه این تأسیسات، که به صورت مخفیانه ساخته شده بودند و هرگونه عملیات ساخت و سازی در آنها براساس چندین قطعنامه شورای امنیت ممنوع گردیده بود، به‌واسطه این توافق قانونی شدند.

تهران نه‌تنها در چارچوب برجام تمامی تأسیسات غیرقانونی خود را نگه می‌دارد، بلکه سانتریفیوژهایی که برای غنی‌سازی اورانیوم استفاده می‌کرد را صرفاً انبار - و نه نابود - می‌کند. این بدان معنا است که وقتی محدودیت تعداد سانتریفیوژها و سطوح غنی‌سازی اورانیوم در ۱۰ تا ۱۵ سال آینده منقضی شود، ایران می‌تواند فعالیت‌های غنی‌سازی خود را گسترش دهد و به سرعت زمان‌بندی گریز هسته‌ای [۱] را کاهش دهد. اگر در آینده ایران تصمیم بگیرد که در توافق دبه کند، می‌تواند به سرعت به همه تعهدات خود پشت کند. با وجود این، تحریم‌های ایران، به‌ویژه تحریم‌های سازمان ملل، بلافاصله باز نمی‌گردند، بلکه زمان زیادی برای اعمال مجدد و تأثیرگذاری آنها لازم است اگر بتوان دوباره آنها را اعمال کرد. اگر روسیه و چین مخالفت کنند، بالطبع بازگشت تحریم‌ها با تأخیر بیشتری همراه خواهد بود - طولانی‌تر از آنچه تحریم‌ها بتوانند اثرگذاری داشته باشند یا حتی تحریم‌های سازمان ملل را کلاً از ریل خارج کنند.

برای دریافت و مطالعه متن کامل گزارش بنیاد هریتیج از لینک دانلود زیر استفاده کنید

[۱]. : زمان‌بندی گریز هسته‌ای، مدت زمانی که طول می‌کشد یک کشور مواد غنی‌شده کافی برای یک سلاح داشته باشد. (م)